

התרת נדרים ואמירת כל נדרי

משנה וגמרא נדרים כג, א

רבי אליעזר בן יעקב אומר ... הרוצה שלא יתקיימו נדריו כל השנה, יעמוד בראש השנה ויאמר כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל ... אמר אביי תני ובלבד שלא יהא זכור בשעת הנדר.

פירוש המשניות להרמב"ם שם

וענין זה הוא כשנשבע וזכר שקדם זה התנאי בלבו וכוונתו, הרי בטל הנדר, אבל אם נזכר מהתנאי אחר שיגמר הנדר כשיעור זמן כדי שאילת שלום לרב ... הרי הנדר קיים.

רא"ש יומא פ"ח סי' כח

ובשביל שביום הכפורים מתקבצים כל העיר בבית הכנסת נהגו לומר ביום הכפורים. וגם מצינו בספר יחזקל (מ, א) דקרי יום הכפורים ראש השנה.

פרי עץ חיים שער ר"ה בתחלתו

ויתיר נדרו קודם ר"ה.

שוע"ר סי' תריט

א ליל יום הכיפורים נוהגין שקודם שמתפללין מתירים לכל העבריינים והן העוברים על גזירות וחרמות הקהל מתירין להן כדי שנוכל להתפלל עמהם באגודה אחת, שאמרו חכמים כל תענית צבור שאין בו ממושעי ישראל אינו תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סמני הקטורת.

ב ואחר כך אומר הש"ץ כל נדרי כו' ויאמר מיום הכיפורים זה עד יום כיפורים הבא עלינו לטובה כו'. ונוהגין כן כדי להתנות על כל נדרים שידורו בשנה הבאה שיהיו בטלים.

ג וגם כל הקהל יאמרו כל נדרי כו' בלחש עם הש"ץ (ועיין ביו"ד שם דצריך לומר בקול רם מעט בענין שיהא נשמע להעומדים אצלו) כדי שיתנה כאו"א בפני עצמו על נדריו שידור בשנה הבאה, שאין תנאי הש"ץ מועיל לאחרים.

ד ונוהגין להתחיל כל נדרי מבעוד יום דאין מתירין נדרים בשבת ויו"ט. ואע"פ שאין אנו מתירין הנדרים שלעבר אלא אנו מבטלין הנדרים שלהבא, מ"מ הוא דומה קצת להתרת נדרים, ויש לחוש שמא יטעו לומר מתירין נדרים בשבת ויו"ט.

ה ונוהגין שהש"ץ אומר אותו ג"פ וכל פעם מגביה הקול יותר מבראשונה, לפי שבדרך זו נשמע באימה וביראה.

ז ואח"כ אומר הש"ץ שהחיינו.

שו"ע יו"ד סי' שלד סל"ה

נידוהו בחלום ... וצריך עשרה בני אדם ... להתירו ... לא מצא במקומו עשרה מתירין לו אפילו שלשה.

פסקי הסודר, סדר התרת נדרים

בערב ר"ה קודם חצות. וטוב שיהא עדה שלמה. שמעו נא רבותי ... דעו נא רבותי כי רבים הם ואי אפשר לפורטם, ואין אני מבקש התרה על אותם הנדרים שאין להתיר אותם על כן יהיו נא בעיניכם כאילו הייתי פורטם.

והמתירין משיבין ג"פ בזה הלשון. הכל יהיו מותרים לך כו'.

ואחר כך מוסר מודעה לפניהם ואומר בלשון הזה. הרי אני מוסר מודעה כו'.

סדר הנזיפה יאמר לפני העדה. אם עברתי כו'.

אז יתרחק מן העדה הקדושה ד' אמות ויחלוץ מנעליו וירחץ ידיו וישב על הארץ כאבל ויתן אפר על ראשו ויאמר זה: הריני יושב לקבל נזיפה כו'.

ואחר כך קוראים אותו הבית דין ואומרים: אחינו אתה כו'.

יעמוד מן הארץ ויתפלל בדמעות שליש: יהי רצון מלפניך...

ואזי גם המתירין משיבין לו בלשון הזה. כלם יהיו מותרים לך ... אין כאן לא נדוי ולא שמתא ולא ארור כו'.

אגרות קודש אדמו"ר הזקן אגרת ל

עצתי אמונה ופעולתו תהיי אמת לאמתתה של תורה, שיכנוף יו"ד אנשים יראי ה' וחושבי שמו שיתירו לו כדרך שמתירין הנדויין והשמתות לכל מי שישוב בתשובה שלימה בלונ"ח.

אגרות קודש ח"ה ע' קט וע' רלד

מה שכתב בענין התרת נדרים שכמדומה לו שצ"ל ג"כ יה"ר מלפניך, וכותב שכן נוהגים. הנה המנהגים שנדפסו ... ע"פ הוראה מפורשת של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, וכן שמעתי ממנו בעצמו, שלא הי' אומר יה"ר הנ"ל, וזהו ג"כ הוראה מפורשת של כ"ק אביו (מוהרש"ב), וכמו שנדפס בסידור תהלת ה' תרע"ח בראסטאוו, שלא נדפס שם אלא שמעו נא רבותי, הכל יהיו מותרים, הרי אני מוסר מודעה, כולם יהיו מותרים ... ומה שכתב על מה קאי בכלם יהיו מותרים למנהגנו – יש לומר שהוא אדלמטה מיני, אין כאן לא כו'.